

PAIGEO

PALLAS ATHENE INNOVATION AND GEOPOLITICAL FOUNDATION

A 19. orosz-indiai csúcstalálkozó

Mogyorósi Alexandra

PAGEO Kutatóintézet - POLICY BRIEF – 2018. 10. 29.

2018. október 4-én Vlagyimir Putyin elhagyta Oroszországot, hogy Narendra Modi miniszterelnökkel megkezdje a 19. orosz-indiai csúcstalálkozót Újdelhiben. A találkozón kötött megállapodások jelentősége abban rejlik, hogy Modi és Putyin az elmúlt évek geopolitikai változása, az orosz-kínai, orosz-pakisztáni és amerikai-indiai közeledés közepette erősítette meg elköteleződését az együttműködés mélyítése iránt. A legnagyobb figyelem az orosz S-400 Triumf légvédelmi fegyverrendszerrel kapcsolatos több mint 5 milliárd USD-os szerződést kísérte, melynek Újdelhi az amerikai szankciók ellenére adott zöld utat.

- Egészében véve Oroszország veszített jelentőségéből az indiai külpolitikában a bipoláris világrend felbomlása óta, a védelmi kapcsolatok azonban továbbra is meghatározóak, **India a fegyverek közel kétharmadát Oroszországból importálja**
- A bilaterális kapcsolatokat 2000-ben a **Stratégiai Partnerségi Szerződés** aláírásával emelték magasabb szintre
- India és Oroszország a kétoldalú **kereskedelmet 30 milliárd USD-ra, a befektetéseket 50 milliárd USD-ra** kívánják növelni 2025-re
- A találkozó során olyan kérdésekről tárgyaltak a felek, mint a védelem, kereskedelem, gazdaság, befektetések, világűr, turizmus, energetika vagy a terrorizmus elleni küzdelem.
- **Modi példátlanak nevezte az orosz-indiai kapcsolatokat**, Putyin pedig hangsúlyozta, hogy **az Indiával való erős és megbízható kapcsolat elődleges prioritás Moszkva számára**
- A csúcstalálkozó eredményeként **nyolc jelentősebb egyezmény** és egyetértési megállapodás született több mint **10 milliárd USD** értékben
- **Oroszország** ígéretet tett arra, hogy **segítséget nyújt a Gaganyaan űrrepülési programban**, hogy 2022-re India embert küldhessen az űrbe
- Putyin díszvendégként hívta meg Modit a **2019-es Keleti Gazdasági Fórumra**, Vlagyivosztokba
- Az indiai miniszterelnök meghívta Oroszországot, hogy hozzon létre Indiában egy **védelmi ipari parkot**.
- A csúcstalálkozó legjelentősebb momentumja az **5,43 milliárd USD** értékű öt osztály **S-400 Triumf légvédelmi rakétarendszerrel** kapcsolatos szerződés ünnepélyes aláírása volt

Orosz-indiai kapcsolatok a hidegháborúban

India a szovjet-amerikai versengéstől távol maradva ugyan, de a Szovjetunió széteséséig **szoros kapcsolatot ápol** a nagyhatalommal. Jawaharlal Nehru marxizmus iránti fogékonysága megalapozta India elhajlását, de a közeledést az is nagyban elősegítette, hogy az 1950-es évek közepére az el nem kötelezettség realitásai erősen megkérdőjeleződtek. Pakisztán a „bekerítési félhold” részét képezve a kommunizmus feltartóztatásának bástyájává és ezáltal az Egyesült Államok által létrehozott regionális katonai tömb, a CENTO tagállamává vált, melynek keretében **Washington megkezdte India fő ellenségének felfegyverzését és gazdasági segélyezését.**¹

Az Egyesült Államok és Iszlámábád kapcsolata megkongatta Újdelhiben a vészharangokat, lehetőséget kínálva Moszkvának arra, hogy a közös biztonsági fenyegetésre alapozva közel kerüljön Indiához. A folyamatot **Hruscsov 1955-ben, Indiában tett látogatása** indította el, aki támogatásáról biztosította Újdelhit Kasmír ügyében. **A szorosabb együttműködésnek az 1962-es kínai-indiai háborút követő pakisztáni-kínai – politikai és katonai – közeledés és a második kasmíri háború adott újabb lendületet.**²

A szomszédos államokkal való feszült viszony fegyverkezésre készítette Indiát, mely számottevő hadiipar hiányában fegyverimportból valósulhatott meg. Az 1960-as években **a Szovjetunió vált India fő haditechnika ellátójává**, évente mintegy 470 millió USD³ értékben került sor adás-vételre. Az 1964-es megállapodás keretében Moszkva például három MiG-21-es repülőgépet, 170 tankot és 20 helikoptert szállított le Indiának, melyekért Újdelhi – krónikus külföldi valutahiány miatt –

rúpiában fizetett. A hidegháború végére az **indiai fegyveres erők függése** akkora méreteket öltött, hogy a szárazföldi erők 75 százaléka, a légi erők 80 százaléka, a haditengerészetnek pedig 85 százaléka volt a szovjet szállítmányokra utalva.⁴ **Moszkva emellett az 1970-es évek végére a legnagyobb kereskedelmi partnere lett Indiának, és egyúttal a második legnagyobb nemzeti támogatójává vált az ország gazdasági fejlődésének.**^{5,6}

A Szovjetunió felé való orientálódás következő nagy fordulatát a **húsz évre szóló barátsági, szövetségi és kölcsönös segítségnyújtási szerződés** aláírása jelentette **1971-ben**. Az 1969-es orosz-kínai határincidens, az amerikai-kínai közeledés és Banglades függetlenedése mindkét oldalról az amerikai-kínai-pakisztáni háromszög ellensúlyozásának igényéhez vezetett. Az, hogy Moszkva az 1971-es indo-pakisztáni háborúban katonai segítséget nyújtott Indiának, és háromszor vétőzta meg az USA és Kína által támogatott határozatokat az ENSZ Biztonsági Tanácsban, sorsdöntőnek bizonyult abban, hogy India győztesen kerüljön ki az összecsapásból.⁷

Érdemes ugyanakkor megjegyezni, hogy a Szovjetunióhoz való közeledés korántsem jelentette a **stratégiai távolmaradás és az el nem kötelezettség feladását.**⁸ Indira Gandhi egyértelművé tette, hogy Moszkva nem részesül semmilyen kiváltságban, így indiai kikötőben haditengerészeti támaszpont létrehozására sem kap jogot. Újdelhi a Szovjetunióval való barátság nem kizáró természetét hangsúlyozva nyitva hagyta a Kínával és a Nyugattal való kapcsolatok normalizálásának ajtaját, és több esetben támadta a szovjet külpolitikát.⁹

India nem hivatalosan elítélte Moszkva afganisztáni intervencióját, mely az Egyesült Államok és Pakisztán még szorosabb együttműködéséhez vezetett. **Washington**

dollármilliárdokat költött Pakisztán felfegyverzésére, melynek 80 százaléka el sem jutott el az afgán ellenállókig. A tálibok megjelenése 1996-ban egy újabb szintet emelt abban a komplex képben, mely az ország destabilizációjához, a szélsőséges, militáns szervezetek elszaporodásához és az afgán mudzsahedek kirajzásához vezetett. Pakisztán a Talibán anyagi és fegyveres támogatása mellett döntött, melynek eredményeként a **tálib és kasmíri kérdés egybeforrt**. A pakisztáni hadsereg és titkosszolgálat támogatását élvezve több ezer afgán harcos szivárgott be az indiai Kasmír területére, melynek következtében az 1990-es évek közepére ismét háborús állapotok alakultak ki, komoly biztonsági fenyegetést jelentve Indiára.¹⁰ A radikális iszlám terjedésétől tartva így Moszkva és Újdelhi egyaránt a tálib rezsim ellensúlyozásában volt érdekelt.¹¹

A poszt-bipoláris korszak geopolitikája

A bipoláris világrend felbomlásával az antikolonializmus és az el nem kötelezettség jelentőségét veszítette, **India külpolitikai törekvései így szükségszerűen átalakultak**. Legfontosabb céljává a regionális nagyhatalommá való válás vált. A nemzetközi rendszerben és India szomszédságában azonban – a kasmíri válság kiújulásától kezdve Dél-Ázsia nuklearizálódásán át a terrorizmus terjedéséig – olyan folyamatok mentek végbe, melyek kihívást jelentettek biztonságára nézve. Ebben a környezetben **kulcskérdéssé vált, hogy a Szovjetunió szétesésével nem kerül-e veszélybe India fegyverekkel való ellátása**. Az orosz hadiipar termelése ugyanis jelentősen csökkent, ráadásul a húsz évre szóló barátsági szerződést 1991-ben nem újították meg.¹² A gazdasági válságra válaszul Újdelhi drasztikusan¹³ csökkentette katonai kiadásait, mely a haditechnikai ellátás

csökkenésével együtt az **orosz-indiai kapcsolatok gyengüléséhez** vezetett.¹⁴

Borisz Jelcin 1993-as látogatása és az annak során kötött egyezmények azonban bizonyosságot adtak az orosz-indiai kapcsolatok fenntartásáról. Az 1971-es barátsági szerződés helyettesítésére a felek aláírták a **barátsági és együttműködési szerződést**, és számos gazdasági, tudományos együttműködésről, vagy új technológia átadásáról szóló megállapodás is született.¹⁵ Az 1990-es évek közepére a katonai együttműködés, melyben a milliárd USD-os fegyverüzletek mellett a közös fejlesztés és gyártás is egyre jelentősebb lett, ismét lendületet vett. **Oroszország továbbra is India első számú fegyverellátója maradt.**

Az afganisztáni szovjet kivonulás és a bipoláris világrend felbomlása – ha az első évtizedben áttörést nem is, de – nagy fordulatot hozott India és az Egyesült Államok kapcsolatában. **Miközben Pakisztán veszített jelentőségéből Washingtonban, addig India szerepe több szempontból is felértékelődött.** Egyrészt feltörekvő, liberalizálódó gazdaságával, hatalmas felvelőpiacával és demokratikus berendezkedésével India megfelelő partnernek bizonyult. Másodszor, a terrorizmus elleni harcban is jelentős szerephez jutott. Harmadszor, a Tienanmen téri eseményeket követő amerikai-kínai elhidegülés és Peking egyre inkább vetélytársként való érzékelése **stratégiaiilag is fontossá tette Indiát az amerikai vezetés számára.** Washington Peking lehetséges ellenpólusaként kezdett el tekinteni az országra, melynek szerepe az Indo-csendes-óceáni térségben folyó verseny kiéleződésével még inkább kulcskérdéssé vált. Washington elhajlását jelzi, hogy amikor 1998-ban India és Pakisztán nukleáris kísérletekkel rázta meg a nemzetközi közösséget, az Egyesült Államok enyhébb szankciókkal büntette Újdelhit, mint Iszlámábádot. Bill Clinton 2000-ben tett látogatása Indiában és Pakisztánban pedig azzal mutatott rá az amerikai-indiai kapcsolatok fontosságára, hogy míg az adminisztráció elítélte

Iszlámábádót a kargili offenzíva és a katonai puccs miatt, India a szankciók enyhítését élvezhette.¹⁶ Újdelhi pedig a Kína és Pakisztán felől érkező fenyegetés közepette örömmel fogadta az amerikai közeledést.

A **2001. szeptember 11-ei** terrortámadás azonban ismét változást hozott a hangsúlyokban. Az amerikai vezetés, mely megkezdte az afganisztáni műveleteket, rájött arra, hogy a tálibok megdöntése Pakisztán nélkül nem lehetséges. Mindez azonban nem járt az amerikai-indiai kapcsolatok leértékelődésével. A nézeteltérések ellenére **India központi szerepet töltött be George W. Bush második elnöki ciklusának külpolitikájában**, mely többek között a 2004-es **Következő lépések a stratégiai partnerségben**¹⁷ című nyilatkozatban vagy a 2006-os **Békés célú nukleáris megállapodásban** érhető tetten.¹⁸ Az elkövetkezendő évtized indio-amerikai kapcsolatai korántsem voltak feszültségtől¹⁹ mentesek, ám a két ország közötti együttműködés, mely – a katonai és védelmi együttműködést is beleértve – egyre több területre terjed ki, mindinkább jelentősebb lett.²⁰

Indiai-orosz együttműködés a 21. században

A 21. századba lépve az orosz-indiai kétoldalú együttműködések is felgyorsultak, melynek egyik legnagyobb momentuma a **Stratégiai Partnerségi Szerződés** aláírása volt 2000 októberében, amikor Vlagyimir Putyin Indiába látogatott. Az orosz elnök történelmi lépésnek nevezte a megállapodást, mely a politika, gazdaság, kereskedelem, tudomány, technológia, kultúra és a katonai-védelmi együttműködés terén kívánt hosszú távú perspektívát és minőségében új karaktert adni a bilaterális kapcsolatoknak.²¹

Amellett, hogy Moszkva támogatja India állandó tagságát az ENSZ Biztonsági Tanácsban, **Oroszország az egyetlen olyan állam Japán mellett,**

mely évenként tart miniszteri szintű védelmi találkozót Indiával. E platform a védelmi miniszterek elnökletével zajló Indiai-Orosz Kormányközi Bizottság Katonai Technológiai Együttműködésért (**IRIGC-MTC**) felelős fóruma. Az interakció másik ága a **IRIGC-TEC**, mely az indiai külügyminiszter és az orosz miniszterelnök-helyettes vezetésével a szorosabb kereskedelmi, gazdasági, tudományos, technológiai és kulturális együttműködés kialakítására hivatott.²²

Annak ellenére, hogy az elmúlt öt évben 62 százalékra csökkent Oroszország részesedése az indiai fegyverimportból a 2008-2013 közötti időszak 79 százalékos részesedéséhez képest, a dollármilliárd értékű **haditechnikai ügyletek** továbbra is a **két ország kapcsolatának legfontosabb aspektusaként** szolgálnak.²³ A BrahMos szuperszonikus cirkálórakéta, az ötödik generációs vadászrepülőgépek, a SU-30MKI, vagy a közepes szállító repülőgép csak egy-egy példája a közös fejlesztéseknek. A katonai-védelmi együttműködés viszonylag új dimenziójaként a közös hadgyakorlatok is megjelentek, melyek közül az egyik legfontosabb a 2003 óta rendszeresen megrendezésre kerülő haditengerészeti gyakorlat, az **Indra**.²⁴

A gazdasági kapcsolatok mélyítése iránti elköteleződést jelzi, hogy a két állam a **30 milliárd USD-os**²⁵ **kereskedelmi volument** célozta meg **2025-re**.²⁶ A befektetések kapcsán még ambiciózusabbak a célkitűzések, mivel nyolc évvel korábban, 2017-re teljesítették a 2025-re kitűzött 30 milliárd USD-os befektetési értéket. Az elérni kívánt új cél így **50 milliárd USD**.²⁷

Újdelhi és Moszkva számos olyan közös projekten dolgozik, mely e célok megvalósítását igyekszik előmozdítani. Ezek közé tartozik például a két ország közötti **Green Corridor** véglegesítése, mely lehetővé tenné, hogy bizonyos vállalatok termékeinek ne kelljen vámvizsgálaton átesniük, ha a másik országba lépnek.²⁸ Folynak a tárgyalások egy

szabadkereskedelmi övezet létrehozásáról India és az Eurázsiai Gazdasági Unió között is, de a legjelentősebb projekt továbbra is a gőzerővel épülő **Nemzetközi Észak-Dél Szállítmányozási Folyosó**. Az Indiát, Iránt és Közép-Ázsiát Oroszországgal, és azon keresztül Kelet-Európával összekötő multimodális hálózat közvetlen utat és exportlehetőséget kínál a két országnak egymással és nagyobb hozzáférést biztosít Indiának az orosz nyersanyagforrásokhoz.^{29,30}

Moszkva számos területen **támogatja a Make in India kezdeményezést**, az orosz technológián alapuló okos városok és a több mint 100 milliárd USD-os Delhi-Mumbai ipari folyosó fejlesztésében való részvétel az orosz kormány prioritását élvezi.³¹ Az **úrkutatás**, az energetikai és azon belül a **nukleáris energia terén való együttműködésnek** ugyancsak kiemelt figyelmet szentelnek. Minderre **Oroszország** azon ígérete, hogy **a következő húsz évben húsz atomreaktor**³² **épít Indiában**, és évente 2,5 millió tonna³³ cseppfolyósított-földgázt fog leszállítani az országnak, csak egy-egy példa. Az együttműködés iránti elköteleződés természetesen nem egyoldalú, az **indiai ONGC-Videsh olaj- és gázvállalat** például több mint 8 milliárd USD-t fektetett az orosz olajszektorba.³⁴

A Modi-Putyin találkozó tágabb kontextusa

Annak ellenére, hogy Oroszország és India szoros kapcsolatot ápol egymással, együttműködésük geopolitikai kihívásokkal terhelt. Az amerikai szankciók közepette **Moszkva elégedetlenséggel fogadta az elmúlt évek amerikai-indiai közeledését**, mely az idei év szeptemberében mérföldkőhöz érkezett. A 2+2 miniszteri szintű dialóguson Újdelhi és Washington ugyanis aláírta azt a **Kommunikációs, Együttműködési és Biztonsági Egyezményt (COMCASA)**, mely a valós idejű kommunikációs csatornák, forródrótok mellett új közös hadgyakorlat indítását és

amerikai csúcstechnológiájú katonai eszközök adás-vételét is magába foglalja.³⁵ **India támogatja Trump dél-ázsiai politikáját**, hiszen a növekvő kínai befolyás, Peking bekerítő string of pearl politikája, Kína és Pakisztán „méznél is édesebb kapcsolata”, valamint a pakisztáni terrorizmus jelenti a legnagyobb biztonsági fenyegetést számára.

A másik oldalon azonban **Oroszország**, akit az Egyesült Államok komoly szankciókkal³⁶ igyekszik elszigetelni, **Pekinggel és Pakisztánnal próbálja kapcsolatát szorosabbra fűzni**. Moszkva főként Kínára kíván támaszkodni azon erőfeszítésében, hogy jelentősen csökkentse az orosz gazdaság dollártól valló függését és fenntartsa az olajexportot.³⁷ **India aggódva figyeli az orosz-kínai kapcsolatok dinamikájának változását, mely komoly biztonsági következményekkel jár számára.**

Nem csupán arról van szó, hogy Oroszország üdvözölte azt **az Egy övezet, egy út kezdeményezést** és az abban való részvételre ösztönözte Indiát, melyet **Újdelhi** a – szuverenitás és területi integritás megsértésére hivatkozva – **kezdetől fogva elutasít**,³⁸ hanem arról is, hogy olyan **orosz katonai eszközöket és technológiát** – például Su-35 negyedik generációs vadászbombázó repülőgépeket – **ad el Kínának**, melyek adás-vételét korábban elutasította.³⁹ Új fejlemény továbbá, hogy Peking – először a történelemben – jelentős haderővel járult hozzá a **Vostok-2018 orosz hadgyakorlathoz**.⁴⁰

Úgy tűnik azonban, hogy Oroszország és India kapcsolata egyelőre elég erős ahhoz, hogy túllendüljön ezeken a turbulenciákon. Újdelhi Egyesült Államokhoz való látványos közeledéséből nem következik az, hogy hajlandó lenne stratégiai függetlenségét feladni. **Oroszország továbbra is különleges és kiváltságos stratégiai partnere**⁴¹ **Indiának**, melyet a felek idén májusban, Modi és Putyin informális találkozásán

Szocsiban, valamint Johannesburgban, a BRICS csúcs oldalágaként tartott találkozón is megerősítettek.⁴²

A 19. orosz-indiai csúcstalálkozó eredményei

2018. október 5-én immár tizenkilencedik alkalommal került sor India és Oroszország éves csúcstalálkozójára. Vlagyimir Putyin október 4-én érkezett Újdelhibe Yuri Borisov miniszterelnök-helyettes, Sergey Lavrov külügyminiszter, Denis Manturov kereskedelmi miniszter, Yuri Ushakov diplomata és más magasrangú tisztségviselő kíséretében. A delegációt Susma Swaraj indiai külügyminiszter fogadta, de tweet bejegyzésben Modi is – anyanyelvén – köszöntötte Putyint. A landolást követően az orosz elnök egyenesen Modi hivatalos rezidenciájába látogatott, ahol a két vezető között egy one-on-one találkozóra került sor.

Modi és Putin másnap délelőtt 11 órakor kezdte meg csúcstalálkozóját a **Hyderabad Házban** annak reményében, hogy a tárgyalások végén egy 5 milliárd USD-os megállapodást és több mint húsz dokumentumot írnak majd alá olyan kérdésekben, mint a védelem, kereskedelem, világűr, turizmus vagy energetika. Természetesen a Moszkvát sújtó **amerikai szankciók** és a november 18-28. között megrendezésre kerülő közös hadgyakorlat, az **Indra 2018** is napirenden volt.

Közös nyilatkozatuk során **Modi kiemelte, hogy Oroszország és India példátlan, feltétel nélküli barátságot ápol egymással, és hogy Moszkva, aki India mellett állt az idők során, meghatározó szerepet játszik az ország növekedésében.** A miniszterelnök hitét fejezte ki abban, hogy **a két ország kapcsolata a jövőben is erősödni fog,** melynek érdekében a találkozó során fontos lépéseket tesznek. Elégedettséggel nyilatkozta, hogy Oroszország ígéretet tett arra, hogy segítséget nyújt Indiának a Gaganyaan

programban, mellyel az ország első alkalommal küld embert az űrbe.

Ezt követően **Putyin** arról beszélt, hogy **informálta Modit a szíriai helyzetről**, és azt is megvitatták, hogy milyen következményekkel jár az, hogy az Egyesült Államok visszavonta az iráni nukleáris megállapodást. Mindezek kapcsán az orosz elnök kifejezte, hogy **India és Oroszország együtt fog dolgozni a regionális és globális békéért**. Putyin hangsúlyozta, hogy az **Indiával való erős és megbízható kapcsolat elődleges prioritás Moszkva számára**. Üdvözölte, hogy a két ország közötti kereskedelem 21 százalékkal nőtt a tavalyi, 20 százalékkal az idei évben, és megjegyezte, hogy ha továbbra is ilyen ütemben fog nőni, a tervezettnél korábban fogják a kitűzött célokat elérni. Putyin, aki az üzleti kapcsolatok előmozdítását ösztönözte, egyúttal arra is kihasználta az alkalmat, hogy **díszvendégként hívja meg Modit a 2019-es Keleti Gazdasági Fórumra, Vlagyivosztokba**.

Az **üzleti csúcstalálkozón** az orosz elnök arról beszélt, hogy az indiai cégeket örömmel fogadják Oroszországban, főként az olaj- és gázipari vállalatokat, ezért igyekeznek **India üzleti lehetőségeit növelni**. Modi pedig a digitális gazdaságot, a startup-okat, a nukleáris energiát és az IT szektort helyezte az együttműködés és India oroszországi lehetőségeinek fókuszába. A **Reform, Perform and Transform** mantrájának szellemében a miniszterelnök elköteleződését fejezte ki egy új India építése iránt, és **meghívta Oroszországot, hogy hozzon létre az országban egy védelmi ipari parkot**.^{43,44}

PAIGEO

A csúcstalálkozó során India és Oroszország **nyolc fontosabb egyezményt és egyetértési megállapodást (MoU)** írt alá, beszámolók szerint több mint **10 milliárd USD** értékben.⁴⁵ Ezek az alábbi témák köré csoportosíthatóak:

Világűr kutatás

Az Orosz Szövetségi Űrügynökség (ROSCOSMOS) és az Indiai Világűr kutató Szervezet (ISRO) egyetértési megállapodást írt alá arról, hogy közös tevékenységeket fognak folytatni a **Gaganyaan emberi űrrepülési programban**, mely nagy segítséget jelent Indiának azon célkitűzésében, hogy 2022-re embert juttasson az űrbe. Moszkva továbbá beleegyezését adta, hogy **India megfigyelőállomást állíthasson fel** a közelmúltban fejlesztett műholdas navigációs rendszere, a NaVIC számára az orosz város, Novosibirsk közelében.

Vízi szállítás

Az indiai Cochin Hajógyár megállapodást írt alá az Egyesült Orosz Hajógyár Vállalattal, melynek értelmében az utóbbi **technológiai segítséget fog nyújtani Indiának** a belvízi és parmenti szállításra alkalmas hajók fejlesztésében.

Vasútfejlesztés

Az indiai Vasúti Minisztérium egyetértési megállapodást írt alá az Oroszországi Vasutakkal, mely többek között a **Nagpur-Secunderabad szakasz gyors fejlesztési tervének implementálását, fogalomirányító központ létrehozását, multimodális terminálok fejlesztését és a fejlett technológia cseréjét** foglalja magába. Külön megállapodás született a **felsőoktatásban való együttműködésről** a szállítmányozás terén.

Mezőgazdaság

Az állami Orosz Közvetlen Befektetési Alap (RDIF), az Indian Potash Ltd. és az orosz PhosAgro bejelentette, hogy közös beruházásokat hajtanak végre mindkét országban a **műtrágyagyártás** – és így az élelmiszerbiztonság – előmozdítása érdekében. A megállapodás szerint a PhosAgro 2019 és 2021 között maximum **2 millió tonna műtrágyával fogja ellátni Indiát**, melynek becslések szerint 1 milliárd USD lesz a potenciális értéke.

Gazdaság

India és Oroszország a **nemzeti valuták** bilaterális kereskedelem során való használatának ösztönzéséről állapodott meg. A National Small Industries Corporation indiai kormányügynökség és az orosz Small and Medium Business Corporation MoU-t írt alá annak érdekében, hogy mikroszintű együttműködésekkel erősítsék a gazdaságot. India továbbá üdvözölhette az orosz **Távol-Kelet Ügynökség** azon döntését, hogy – India orosz befektetéseinek előmozdítása érdekében – **irodát nyit Mumbaiban**.⁴⁶

Energetika

Az orosz Rosatom és az Indiai Atomenergetikai Bizottság cselekvési tervet írt alá, melynek értelmében **hat orosz technológiájú reaktort építenek** indiai telephelyen, valamint bővítik az együttműködést más országokban és az atomenergia új területein.⁴⁷

Politika

Az orosz és indiai külügyminisztérium között a 2019-2023-as időszakra vonatkozóan olyan megállapodás született, melynek értelmében a felek konzultációt folytatnak egymással külpolitikai céljaikat illetően.⁴⁸

Védelem

Oroszország és India megerősítette a katonai együttműködés iránti elköteleződését, melynek a védelmi megállapodások keretében aláírt megközelítőleg **8 milliárd USD-os**⁴⁹ **szerveződések** adnak hitelt. Ezek közé tartozik például a több mint 2 milliárd USD értékű négy darab **1135.6 Krivak-osztályú fregatt** és az 1 milliárd USD értékű **KA-226 helikopterek** leszállítása Indiának, a kétszáz darab **Kamov helikopter Indiában történő legyártására** vonatkozó szerződési megállapodás, vagy a több mint hatezer **AK-103** orosz gyártmányú gépkarabély **indiai hadiüzemben történő előállításának engedélyezése**. A találkozón legnagyobb jelentőségű szerződése azonban kétségkívül az **5,43 milliárd USD értékű öt osztály S-400 légvédelmi rendszer** megvásárlása Oroszországtól, melynek egységei 54 hónapon belül fognak megérkezni Indiába.⁵⁰

Az S-400 típusú orosz légvédelmi rendszer beszerzésének jelentősége

Modi és Putyin csúcstalálkozójaival kapcsolatban kezdetektől fogva az S-400 légvédelmi rendszerekről volt hangos a sajtó. Az ügylet három tényező miatt került reflektorfénybe. Egyrészt azért, mert India részéről ez az eddigi második legnagyobb, **Oroszországgal pedig a legnagyobb valaha kötött védelmi megállapodás**. Másrészt azért, mert az orosz légvédelmi rendszert **a világ legveszélyesebb nagy hatótávolságú rakétarendszereiként** tartják számon, mely nagyjából a teljes légvédelmi spektrumot lefedi. Harmadrészt pedig azért, mert **India az Egyesült Államok szankcióit figyelmen kívül hagyva hagyta jóvá a beszerzést**.

Az orosz fejlesztésű S-400 Triumf, melyet a NATO SA-21 Growler néven tart nyilván, egy mobil, multifunkcionális radarral, önálló felderítő-kiválasztási rendszerrel, ellenőrző és irányító rendszerrel, négyfajta rakétaalrendszerrel és anti-ballisztikus rakétavédelmi képességgel felszerelt légvédelmi rendszer, mely öt percen belül bevethető. Ultranagy hatótávolságú 40N6E rakétája **400 kilométeres távolságig és 30 kilométeres tengerszint feletti magasságig** képes a célpontot elpusztítani.⁵¹

India 2015 óta tárgyal az elképesztő műszaki jellemzőkkel ellátott SU-400-as beszerzéséről, így Kína után ő a második leendő üzemeltető.⁵² A modern légvédelmi rendszer **meghatározó India**

nemzeti biztonsága számára, hiszen például, ha a pakisztáni határ közelébe telepítik, egy esetleges támadás esetén az S-400 már azelőtt megsemmisítheti az ellenséges F-16-os vadászpilótákat vagy cirkálókat, hogy azok az ország légterébe érnének. A fegyverrendszer a Kínával való viszony dinamikájában is változást hoz India javára, hiszen bár Peking is vásárolt legalább hat rakétaosztályt, Újdelhi újabb és jobb konfigurációt kap Moszkvától.⁵³

A már korábban véglegesített szerződés ünnepélyes aláírása körüli feszültségre az adott okot, hogy **Washington** a Countering America's Adversaries Through Sanctions Act (CAATSA) értelmében **arra szólította fel szövetségeseit, hogy ne hajtsanak végre Oroszországgal „jelentős” – 15 millió USD-t meghaladó – ügyletet**, és már korábban figyelmeztetett, hogy az S-400 légvédelmi rendszer, amit India vásárolni kíván, a szövetségi törvény megszegését és ezáltal büntetőintézkedések bevezetését jelenti. Az amerikai nyomásgyakorlásra reagálva Nirmala Sitharaman indiai védelmi miniszter azt nyilatkozta, hogy **India mindig is fenntartotta szuverenitását a más országokkal való kapcsolatában, és ezt továbbra is teljes mértékben fenn kívánja tartani.**⁵⁴

Donald Trump intézkedései olykor kiszámíthatatlanok, amerikai törvényhozók ugyanakkor már jelezték, hogy az amerikai elnöknek bizonyos körülmények között felhatalmazása van a szankciókról való lemondásra. Tekintettel arra, hogy India stratégiai partnersége kulcsfontosságú az Egyesült Államoknak Kína feltartóztatásában, **nem valószínű, hogy a megállapodás miatt Újdelhi büntetőintézkedések keretében kerül.** Közvetlenül a szerződés aláírása után az amerikai nagykövetség azt nyilatkozta Indiában, hogy a szankciók Oroszországot kívánják büntetni, nem pedig az amerikai szövetségesei katonai képességében kívánnak kárt okozni.⁵⁵ Továbbá **James Mattis** amerikai védelmi miniszter is **nyíltan a szankciók ellen szólalt fel.**⁵⁶

Készítette: **Mogyorósi Alexandra**

PAGEO - Policy Brief

Felelős szerkesztő: Bendarzszevszkij Anton
Szerzők: Bendarzszevszkij Anton, Csenger Ádám, Czirják Ráhel, Eszterházi Viktor, Gere László, Klemensits Péter, Maráczai Fanni, Miklós Katalin, Mogyorósi Alexandra, Polyák Eszter, Róma Ádám, Zoltai Alexandra

Kiadja a Pallas Athéné Innovációs és Geopolitikai Alapítvány ©
HU-1013 Budapest, Döbrentei utca 2.
www.geopolitika.hu

ISSN 2498-7697

Képek forrása

- Narendra Modi hivatalos twitter oldala
<https://twitter.com/narendramodi>
- India Külügyminisztériumának hivatalos twitter oldala
<https://twitter.com/MEAIndia>
- Shutterstock

Jegyzetek

¹ Syed Adnan Ali Shah: Russo-India Military-Technical Cooperation. In: Institute of Strategic Studies, Islamabad, 2017. március.
https://web.archive.org/web/20070314041501/http://www.issi.org.pk/journal/2001_files/no_4/article/4a.htm
(2018.10.16.)

² HEITZMAN, James – WORDEN, L. Robert (eds.): A Country Study. Washington: GPO for the Library of Congress, 1995. pp.541-546.

³ CONSTANCE, Roger: Indo-French Defence Cooperation – Friends in Need or Friends Indeed? In: Institute of Peace and Conflict Studies, New Delhi, 2007. március. pp.5.

⁴ Syed Adnan Ali Shah: Russo-India Military-Technical Cooperation. In: Institute of Strategic Studies, Islamabad, 2017. március.
https://web.archive.org/web/20070314041501/http://www.issi.org.pk/journal/2001_files/no_4/article/4a.htm
(2018.10.16.)

⁵ HEITZMAN, James – WORDEN, L. Robert (eds.): A Country Study. Washington: GPO for the Library of Congress, 1995. pp.542.

⁶ Érdemes ugyanakkor megjegyezni, hogy amellett, hogy a szovjet segélyezésnek megvoltak az árnyoldalai, 1967-re India 7,25 milliárd USD – nem katonai – támogatást és hitelt kapott az amerikai kormánytól. De a Világbank is jelentős összegeket fektetett az országba.

⁷ Syed Adnan Ali Shah: Russo-India Military-Technical Cooperation. In: Institute of Strategic Studies, Islamabad, 2017. március.
https://web.archive.org/web/20070314041501/http://www.issi.org.pk/journal/2001_files/no_4/article/4a.htm
(2018.10.16.)

⁸ CSICSMANN, László: Az indiai külpolitika útkeresése a poszt-bipoláris korszakban. In: Rada Péter (szerk.): Új világrénd? Nemzetközi kapcsolatok a hidegháború utáni világban. Grotius Könyvtár I. kötet. Corvinus Külügyi és Kulturális Egyesület – Ifjú Közgazdászok Közhasznú Egyesülete, Budapest, 2007. 111-124. pp.111.

⁹ HEITZMAN, James – WORDEN, L. Robert (eds.): A Country Study. Washington: GPO for the Library of Congress, 1995. pp.543.

¹⁰ CSICSMANN, László: Nukleáris fegyverkezés Dél-Ázsiában – Az indo-pakisztáni konfliktus az ezredfordulón. In: Kül-Világ, I. évfolyam 2004/2. pp.5-6.

¹¹ CSICSMANN, László: Az indiai külpolitika útkeresése a poszt-bipoláris korszakban. In: Rada Péter (szerk.): Új világrénd? Nemzetközi kapcsolatok a hidegháború utáni világban. Grotius Könyvtár I. kötet. Corvinus Külügyi és Kulturális Egyesület – Ifjú Közgazdászok Közhasznú Egyesülete, Budapest, 2007. 111-124. pp.113.

¹² CSICSMANN, László: Az indiai külpolitika útkeresése a poszt-bipoláris korszakban. In: Rada Péter (szerk.): Új világrénd? Nemzetközi kapcsolatok a hidegháború utáni világban. Grotius Könyvtár I. kötet. Corvinus Külügyi és Kulturális Egyesület – Ifjú Közgazdászok Közhasznú Egyesülete, Budapest, 2007. 111-124. pp.113.

¹³ India 1996-ra már csak a 23. helyet töltötte be a világ legnagyobb fegyverimportőreinek listáján.

¹⁴ Syed Adnan Ali Shah: Russo-India Military-Technical Cooperation. In: Institute of Strategic Studies, Islamabad, 2017. március.
https://web.archive.org/web/20070314041501/http://www.issi.org.pk/journal/2001_files/no_4/article/4a.htm
(2018.10.16.)

¹⁵ CSICSMANN, László: Az indiai külpolitika útkeresése a poszt-bipoláris korszakban. In: Rada Péter (szerk.): Új világrénd? Nemzetközi kapcsolatok a hidegháború utáni világban. Grotius Könyvtár I. kötet. Corvinus Külügyi és Kulturális Egyesület – Ifjú Közgazdászok Közhasznú Egyesülete, Budapest, 2007. 111-124. pp.113.

- ¹⁶ CSICSMANN, László: Az indiai külpolitika útkeresése a poszt-bipoláris korszakban. In: Rada Péter (szerk.): Új világrend? Nemzetközi kapcsolatok a hidegháború utáni világban. Grotius Könyvtár I. kötet. Corvinus Külügyi és Kulturális Egyesület – Ifjú Közgazdászok Közhasznú Egyesülete, Budapest, 2007. 111-124. pp.113-116.
- ¹⁷ A partnerség számos területre, köztük a people-to-people kapcsolatokra, az oktatásra, üzleti együttműködésre, a terrorizmus elleni harcra, a lefegyverzésre és nonprolifációra, a kereskedelmi és gazdasági kapcsolatokra, a high-tech-re, energiabiztonságra, klímaváltozásra, mezőgazdaságra, egészségügyre, tudományra és technológiára, békére és biztonságra, valamint a fejlődésre is kiterjed.
- ¹⁸ CSICSMANN, László: Az indiai külpolitika útkeresése a poszt-bipoláris korszakban. In: Rada Péter (szerk.): Új világrend? Nemzetközi kapcsolatok a hidegháború utáni világban. Grotius Könyvtár I. kötet. Corvinus Külügyi és Kulturális Egyesület – Ifjú Közgazdászok Közhasznú Egyesülete, Budapest, 2007. 111-124. pp.116-121.
- ¹⁹ A törést többek között az Egyesült Államok afganisztáni és pakisztáni politikája, India Iránnal és Oroszországgal való kapcsolata, az amerikai ideiglenes vízum korlátozása és a terrorizmus kérdése okozta.
- ²⁰ A felek 2010-ben megerősítették a stratégiai párbeszédet, amit Barack Obama a 21. század egyik legmeghatározóbb partnerségének nevezett. Az amerikai elnök, aki biztosította Újdelhit arról, hogy az Egyesült Államok támogatja India ENSZ Biztonsági Tanácsának állandó tagságát, a második olyan amerikai elnök volt a történelemben, aki első ciklusa alatt látogatást tett Indiába Narendra Modi egyik első útja 2014-ben ugyancsak az Egyesült Államokba vezetett, hogy Indiába vonzza az amerikai befektetőket.
- ²¹ Syed Adnan Ali Shah: Russo-India Military-Technical Cooperation. In: Institute of Strategic Studies, Islamabad, 2017. március. https://web.archive.org/web/20070314041501/http://www.issi.org.pk/journal/2001_files/no_4/article/4a.htm (2018.10.16.)
- ²² India-Russia Relations. Government of India, 2017. május. http://www.mea.gov.in/Portal/ForeignRelation/India_Russia_May.pdf pp.1.
- ²³ ABI-HABIB, Maria: India is Close to Buying a Russian Missile System, Despite US Sanctions. In: New York Times, 2018. április 5. <https://www.nytimes.com/2018/04/05/world/asia/india-russia-s-400-missiles.html> (2018.10.21.)
- ²⁴ India-Russia Relations. Government of India, 2017. május. http://www.mea.gov.in/Portal/ForeignRelation/India_Russia_May.pdf pp.3.
- ²⁵ India-Russia Relations. Government of India, 2017. május. http://www.mea.gov.in/Portal/ForeignRelation/India_Russia_May.pdf pp.3.
- ²⁶ Érdeemes ugyanakkor megjegyezni azt is, hogy e célkitűzés jóval elmarad attól a 100 milliárd USD-tól, melyet Moszkva a Kínával való kereskedelem kapcsán célzott meg, ahogy attól a 84,44 milliárd USD-os volumentől is, melyet India Kínával bonyolít.
- ²⁷ India-Russia should aim for \$50 billion investment by 2025: Sushma Swaraj. In: The Statesman, 2018. szeptember 14. <https://www.thestatesman.com/india/india-russia-should-aim-for-50-billion-investment-by-2025-sushma-swaraj-1502684691.html> (2018.10.21.)
- ²⁸ DIPANJAN, Roy Chaudhury: India, Russia to put in place a 'Green Corridor' to enhance bilateral trade. In: The Economic Times, 2016. szeptember 16. <https://economictimes.indiatimes.com/news/economy/foreign-trade/india-russia-to-put-in-place-a-green-corridor-to-enhance-bilateral-trade/articleshow/54355281.cms> (2018.10.21.)
- ²⁹ DIPANJAN, Roy Chaudhury: International North South Transportation Corridor for better Indo-Russian connectivity inches towards reality. In: The Economic Times, 2018.07.12. <https://economictimes.indiatimes.com/news/defence/international-north-south-transportation-corridor-for-better-indo-russian-connectivity-inches-towards-reality/articleshow/58099129.cms> (2018.10.21.)
- ³⁰ A kereskedelmi folyosó további jelentősége, hogy egyfajta üzenetet közvetít Iszlámábádnak arra, hogy India nincsen többé Közép-Ázsiától elszigetelve, így Pakisztán nem lehet tovább az indiai gazdasági növekedés akadályja. Kínának pedig egy jelzés arra, hogy India készen áll – az Egy övezet, Egy útalternatívájaként – saját regionalizmus-modelljének kialakítására.
- ³¹ Narendra Modi-Vladimir Putin meet: India, Russia to explore oil and gas; aim for \$30 bn trade. In: Financial Express, 2014. december 12. <https://www.financialexpress.com/economy/russian-indian-funds-to-invest-1-billion-in-infrastructure/18126/> (2018.10.24.)
- ³² Putin: Russia ready to build 'more than' 20 reactors in India. In: World Nuclear News, 2014. december 11. <http://www.world-nuclear-news.org/NP-Putin-Russia-ready-to-build-more-than-20-reactors-in-India-11121401.html> (2018.10.24.)
- ³³ Russia to secure its role of reliable energy supplier to Asian markets — Putin. In: TASS Russian News Agency, 2014. december 9. <http://tass.com/economy/766040> (2018.10.24.)

- ³⁴ ARTEM, Sanzhiev: Indian companies eye sizable investments in Russian energy sector- Dharmendra Pradhan. In: Russia Beyond, 2014. december 11. https://www.rbth.com/economics/2014/12/11/indian_companies_want_to_make_sizable_investments_in_russian_oil_an_40283 (2018.10.24.)
- ³⁵ SMITH, Jeff: COMCASA: Another Step Forward for the United States and India. In: The Diplomat, 2018. szeptember 11. <https://thediplomat.com/2018/09/comcasa-another-step-forward-for-the-united-states-and-india/> (2018.10.24.)
- ³⁶ Washington az ukrajnai események és az amerikai elnökválasztásba való állítólagos beavatkozás miatt sújtja komoly szankciókkal Oroszországot.
- ³⁷ FOY, Henry: Can Russia stop using the US dollar? In: Financial Times, 2018. október 3. <https://www.ft.com/content/a5187880-c553-11e8-8670-c5353379f7c2> (2018.10.24.)
- ³⁸ JINGDONG, Yuan: What the Belt and Road means for Sino-Russian relations. In: The Asia Dialogue, 2018. március 16. <http://theasiadialogue.com/2018/03/16/what-the-belt-and-road-means-for-sino-russian-relations/> (2018.10.24.)
- ³⁹ RAJESWARI, Pillai Rajagopalan: Modi-Putin Summit: What's on the Agenda for India-Russia Defense Ties? In: The Diplomat, 2018. október 4. <https://thediplomat.com/2018/10/modi-putin-summit-whats-on-the-agenda-for-india-russia-defense-ties/> (2018.10.24.)
- ⁴⁰ BROWN, D.J. James, Growing China-Russia defense ties leave West in a bind. In: Nikkei Asian Review, 2018. szeptember 7. <https://asia.nikkei.com/Opinion/Growing-China-Russia-defense-ties-leave-West-in-a-bind> (2018.10.25.)
- ⁴¹ Special and Privileged Strategic Partnership
- ⁴² RAJESWARI, Pillai Rajagopalan: What's Next for the India-Russia Strategic Partnership? In: Diplomat, 2018. június 16. <https://thediplomat.com/2018/06/whats-next-for-the-india-russia-strategic-partnership/> (2018.10.24.)
- ⁴³ Modi-Putin summit updates: India, Russia widen range of cooperation, exchange 8 agreements, MoU's at summit. In: First Post, 2018. október 5. <https://www.firstpost.com/india/modi-putin-summit-updates-india-russia-widen-range-of-cooperation-exchange-8-agreements-mous-at-summit-5321851.html#live-blog-20181005085117> (2018.10.25.)
- ⁴⁴ ANUJ, Pant: Vladimir Putin Leaves For Russia As Two-Day Visit To India Concludes. In: NDTV, 2018. október 5. <https://www.ndtv.com/india-news/vladimir-putin-pm-narendra-modi-bilateral-meet-s-400-triumf-missile-deal-live-updates-s-400-missile-1927107> (2018.október 25.)
- ⁴⁵ Modi-Putin summit updates: India, Russia widen range of cooperation, exchange 8 agreements, MoU's at summit. In: First Post, 2018. október 5. <https://www.firstpost.com/india/modi-putin-summit-updates-india-russia-widen-range-of-cooperation-exchange-8-agreements-mous-at-summit-5321851.html#live-blog-20181005085117> (2018.10.25.)
- ⁴⁶ Modi-Putin summit: List of eight pacts signed between India and Russia. In: The Indian Express, 2018. október 6. <https://indianexpress.com/article/india/russia-india-pacts-vladimir-putin-modi-trade-s-400-missile-railways-us-sanctions-5388641/> (2018.10.26.)
- ⁴⁷ Orosz-indiai nukleáris projektek. In: Atombiztos, 2018.10.11. <https://atombiztos.blogstar.hu/2018/10/11/orosz-indiai-nuklearis-projektek/61289/> (2018.10.29.)
- ⁴⁸ Modi-Putin summit: List of eight pacts signed between India and Russia. In: The Indian Express, 2018. október 6. <https://indianexpress.com/article/india/russia-india-pacts-vladimir-putin-modi-trade-s-400-missile-railways-us-sanctions-5388641/> (2018.10.26.)
- ⁴⁹ SANDDEP, Unnithan: Massive arms package worth over Rs 50,000 crore to be signed during Putin's visit. In: India Today, 2018. október 3. <https://www.indiatoday.in/india/story/massive-arms-package-over-rs-50-000-crore-to-be-signed-during-putin-s-visit-1354545-2018-10-03> (2018.10.26.)
- ⁵⁰ Modi-Putin summit updates: India, Russia widen range of cooperation, exchange 8 agreements, MoU's at summit. In: First Post, 2018. október 5. <https://www.firstpost.com/india/modi-putin-summit-updates-india-russia-widen-range-of-cooperation-exchange-8-agreements-mous-at-summit-5321851.html#live-blog-20181005085117> (2018.10.26.)
- ⁵¹ VASUDEVA, Col: Modi-Putin summit will be a game changer. In: India Defence Review, 2018, október 8. <http://www.indiandefencereview.com/spotlights/modi-putin-summit-will-be-a-game-changer/> (2018.10.26.)
- ⁵² Harmadikként Törökország lépett be a sorba, de Szaúd-Arábia, Katar és más arab állam is tárgyal Oroszországal.
- ⁵³ VASUDEVA, Col: Modi-Putin summit will be a game changer. In: India Defence Review, 2018, október 8. <http://www.indiandefencereview.com/spotlights/modi-putin-summit-will-be-a-game-changer/> (2018.10.26.)
- ⁵⁴ Modi-Putin summit updates: India, Russia widen range of cooperation, exchange 8 agreements, MoU's at summit. In: First Post, 2018. október 5. <https://www.firstpost.com/india/modi-putin-summit-updates-india-russia-widen-range-of-cooperation-exchange-8-agreements-mous-at-summit-5321851.html#live-blog-20181005085117> (2018.10.26.)

[russia-widen-range-of-cooperation-exchange-8-agreements-mous-at-summit-5321851.html#live-blog-20181005085117](https://www.india-defence-review.com/spotlights/modi-putin-summit-will-be-a-game-changer/) (2018.10.26.)

⁵⁵ VASUDEVA, Col: Modi-Putin summit will be a game changer. In: India Defence Review, 2018, október 8. <http://www.indiandefencereview.com/spotlights/modi-putin-summit-will-be-a-game-changer/> (2018.10.26.)

⁵⁶ GADY, Franz-Stefan: India, Russia Sign \$5.5 Billion S-400 Deal During Modi-Putin Summit. In: The Diplomat, 2018. október 5. <https://thediplomat.com/2018/10/india-russia-sign-5-5-billion-s-400-deal-during-modi-putin-summit/> (2018.10.26)